

Notitie

Kamperen bij de boer

Kamperen bij de boer op Ameland, wel of niet
en onder welke voorwaarden?

Juni 2007,

Marijn Oud
Stagiair Sectie VROM

Inhoudsopgave

INLEIDING.....	3
1. LANDELIJK- EN PROVINCIAAL BELEID	4
1.1 DE WET OP DE OPENLUCHTRECREATIE	4
1.2 HET STREEKPLAN.....	4
5.1 BELEIDSNOTA RECREATIE & TOERISME 2002-2010	5
2. GEMEENTELIJK TOERISTISCH BELEID & MARKTONTWIKKELINGEN	6
2.1 DAAR GAAN WE NAAR TOE	6
2.2 HUIDIGE NOTA VERBLIJFSRECREATIEF BELEID.....	6
2.3 DE BESTEMMINGSPANNEN	6
2.4 TOERISTISCHE MARKTONTWIKKELINGEN	7
3. STANDPUNTEN VAN BETROKKEN BELANGENGROEPERENGEN	8
3.1 GESPREKKEN & FORUMDISCUSSIES	8
3.2 VERENIGING VAN PARTICULIERE VERHUURDERS AMELAND	8
3.3 VERENIGING VAN EIGENAREN.....	8
3.4 VERENIGING VAN GROEPSVERBLIJVEN	8
3.5 BELANGEN VERENIGING DUINOORD	9
3.6 RECROON	9
3.7 KONINKLIJKE HORECA NEDERLAND AFDELING AMELAND	9
3.8 LTO AFDELING AMELAND	9
3.9 STAATSBOSBEHEER	9
4. INPASBAARHEID VAN EEN BOERENCAMPING	10
4.1 RUIMTELIJKE KWALITEIT	10
4.2 INPASSING MET BEPLANTING.....	10
5. RENTABILITEIT VAN EEN BOERENCAMPING	11
5.1 HET AANTAL STANDPLAATSEN.....	11
5.2 SITUATIE OP TEXEL.....	11
6. MOGELIJKE (RAND)VOORWAARDEN	12
6.1 VOORWAARDEN VOOR HET BEGINNEN VAN EEN BOERENCAMPING	12
6.2 VOORWAARDEN WAARAAN EEN BOERENCAMPING ZOU MOETEN VOLDOEN	13
7. CONCLUSIE & DISCUSSIE	15
7.1 DEELCONCLUSIES	15
7.2 HOOFDCONCLUSIE	16
7.3 DISCUSSIE.....	16
8. AANBEVELINGEN.....	17
LITERATUUR & BRONNEN	18
BIJLAGE I OVERZICHT VAN DE WOR	
BIJLAGE II NGE NORMEN 2007	
BIJLAGE III INVENTARISATIE BOERENBEDRIJVEN	

Inleiding

In het rapport “Daar gaan we naar toe” is aangegeven dat kamperen bij de boer op Ameland een kans is. De raad heeft dit bevestigd. Dit document onderzoekt de mogelijkheden en randvoorwaarden om daadwerkelijk kamperen bij de boer te realiseren.

Kamperen bij de boer wordt, landelijk gezien, steeds populairder, in 2002 had 69% van de gemeenten er al mee te maken. Door de gefaseerde intrekking van de wet op de openluchtrecreatie worden er al verruimde mogelijkheden geboden voor het kleinschalig kamperen. Veel gemeenten zullen opnieuw naar hun beleid moeten kijken, omdat er vanaf 1 januari 2008 geen landelijke wetgeving meer is voor kamperen.

Probleemstelling:

Het fenomeen kamperen bij de boer is niet nieuw, maar toch is er bij de gemeente nog niet genoeg over bekend. Daardoor is het beeld over kamperen bij de boer vaak alleen subjectief bepaald. Om een goede keuze kunnen te maken in het nieuwe beleid, dus of het kamperen bij de boer op Ameland wel of niet toegestaan moet worden, zal er voor het opstellen van het nieuwe beleid meer aandacht moeten worden besteed aan de objectieve kant.

Doelstelling:

Deze notitie dient als adviesstuk over het kamperen bij de boer en als input voor de nieuwe Nota verblijfsrecreatief beleid.

Onderzoeksvragen:

Om de doelstelling te bereiken is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

- Kamperen bij de boer op Ameland, wel of niet en onder welke voorwaarden?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Welk perspectief biedt het provinciaal en landelijk beleid?
2. Welk perspectief biedt het gemeentelijk toeristisch beleid en de marktontwikkelingen?
3. Hoe denken de verschillende belangengroeperingen over “kamperen bij de boer?”
4. Op welke wijze kan gekomen worden tot een aanvaardbare ruimtelijke inpassing van een boerencamping op Ameland?
5. Welke schaal is nodig om het kamperen bij de boer rendabel te krijgen?
6. Welke (rand)voorwaarden kunnen opgesteld worden voor het kamperen bij de boer?

Methode:

Voor het schrijven van deze notitie is literatuuronderzoek de belangrijkste methode. Daarnaast worden er zowel interne al externe gesprekken gevoerd met deskundigen en belangenvertegenwoordigers en vinden er twee forumdiscussies plaats. Ook is er een bezoek gebracht aan Texel waar kamperen bij de boer al jaren gebeurt.

Leeswijzer:

Aan iedere genoemde deelvraag is een hoofdstuk geweid, het antwoord op de deelvragen en op de hoofdvraag vindt u in het hoofdstuk Conclusie en discussie. Na de conclusies volgt nog een kort hoofdstuk met aanbevelingen.

Belangrijke begrippen:

Kamperen bij de boer: Een kleinschalige kampeerterrein (bij een boer) met volgens de wet op de openluchtrecreatie een maximum van 25 standplaatsen.

Boerencamping: Dit betekent hetzelfde als kamperen bij de boer, alleen wordt hier de camping mee aangeduid, kamperen bij de boer wordt meer in de algemene zin gebruikt.

1. Landelijk- en provinciaal beleid

1.1 De wet op de openluchtrecreatie

In 1995 is de wet op de openluchtrecreatie¹ (hierna WOR) ingevoerd om de diversiteit van het kampeeraanbod te vergroten. Deze wet is momenteel nog de basis voor vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen op het gebied van kamperen. Deze wet bevat onder meer: de algemene voorschriften, aanvraag tot vergunning, voorschriften voor wanneer de gemeente een vergunning in kan trekken, bepalingen betreffende het plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen, bepalingen voor kampeerovereenkomsten en tarieven, regelingen betreffende toezicht en opsporing en dwang- en strafbepalingen.

Een overzicht van de wet is te vinden in bijlage I

Deze zelfde wet wordt nu ingetrokken om de regelzucht en bureaucratie te verminderen. Tussen 1 november 2005 en 1 januari 2008 wordt de wet gefaseerd ingetrokken. Met het vervallen van deze wet vervalt tevens de basis onder de door gemeenten uitgegeven kampeervergunningen, vrijstellingen en verordeningen.

Het kabinet heeft besloten om de wet in te trekken, omdat de centrale doelstelling van de wet, het leveren van een bijdrage aan een grotere verscheidenheid aan kampeervormen, niet is gerealiseerd. Het kamperen bij de boer is wel toegenomen sinds de inwerkingtreding van de WOR.

1.2 Het streekplan

In het streekplan 'Om de kwaliteit van de ruimte' (2007)² staan de provinciale kaders waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen de komende tien jaar kunnen plaatsvinden. Het streekplan is ontwikkelingsgericht, sturend en toetsend van aard. Het is voor de gemeente een juridisch toetsingskader voor het ruimtelijk beleid.

Het streekplan volgt het motto van de Nota Ruimte, 'decentraal wat kan, centraal wat moet' vertaalt naar de provinciale situatie: 'lokaal wat kan, provinciaal wat moet'.

De provincie streeft naar een kwaliteitsverbetering van de recreatieve voorzieningen. Bijvoorbeeld de omzetting van bestaande staanplaatsen voor kampeermiddelen naar recreatiewoningen. Wel moet er aandacht blijven voor behoud van voldoende mogelijkheden voor betaalbare recreatie. *'Vooral de toegenomen belangstelling voor cultuur en cultuurtoerisme biedt kansen voor het aantrekken van nieuwe doelgroepen verblijfsrecreanten.'*

'Kleinschalige kampeervoorzieningen tot 15 verblijfseenheden zijn buiten de natuurgebieden in de hele provincie mogelijk. Met het vervallen van de WOR kan het aantal verblijfseenheden verruimd worden tot 25 onder de voorwaarden dat:

- *het kampeervoorzieningen betreft bij (voormalige) agrarische gebouwen; en*
- *de gemeente de openstelling beperkt tot het toeristisch seizoen en vaste kampeermiddelen (zoals stacaravans) uitsluit; en*
- *de gemeente het aantal gevallen beperkt, dan wel op haar grondgebied specifieke zones of plaatsen aangeeft waar verruiming mogelijk is.'*

¹ VNG: Het kampeerbeleid na de Wet op de openluchtrecreatie

² Streekplan 'Om de kwaliteit van de ruimte' (cursiefgedrukte is letterlijk overgenomen)

Het kamperen bij de boer vormt een goede basis voor plattelands-, cultuur- en natuurtoerisme.

1.3 Beleidsnota recreatie & toerisme 2002-2010

De kern van het 'nieuwe' beleid in de beleidsnota recreatie & toerisme³ (vastgesteld in februari 2002, door de Provinciale Staten van Fryslân) is kwaliteitsverbetering. Kwaliteit moet dan niet altijd gezien worden als nog luxer sanitair, of (nog) meer sterren.

Kamperen bij de boer - en andere vormen van plattelandstoerisme - zorgen voor een breder aanbod, maar daarnaast kan ook de lokale leefbaarheid er mee op peil gehouden worden. Deze vorm van kamperen past ook goed bij het streven naar diversiteit, een eventuele uitbreiding van 10-15 naar 25 standplaatsen wordt door de provincie niet toegejuicht.

³ Beleidsnota recreatie en toerisme 2002-2010, provincie Fryslân

2. Gemeentelijk toeristisch beleid & marktontwikkelingen

2.1 *Daar gaan we naar toe*

In het rapport 'daar gaan we naar toe'⁴ wordt een toeristische toekomstvisie voor Ameland verwoordt. In dit rapport wordt voor het eerst de mogelijkheid voor het kamperen bij de boer op Ameland positief benadert. Er staat letterlijk: 'Het kamperen bij de boer wordt mogelijk gemaakt.' Dit rapport is op 19 december 2005 door de gemeenteraad vastgesteld.

2.2 *Huidige nota verblijfsrecreatief beleid*

In de huidige nota verblijfsrecreatief beleid⁵ is het kamperen bij de boer nog onmogelijk. Ook in voorgaande nota's werd vermeld dat er geen ruimte geboden werd voor het kamperen bij de boer.

'In 1995 werd door de gemeenteraad een beleid vastgesteld waarbij voor bestaande bedrijven (geen groepsaccommodatie) een beperkt recreatief medegebruik gericht op rust, ruimte en kleinschaligheid mogelijk werd.'

De verruimde mogelijkheden zijn ook doorgevoerd in de nota verblijfsrecreatief beleid 2000-2005, dit zijn:

- Pensionachtige activiteiten
- Groepsaccommodaties
- Recreatief medegebruik bedrijfswoning
- Overige verblijfsrecreatie mogelijkheden met uitzondering van het kamperen bij de boer en (grootschalige) appartementencomplexen.

Nieuwe groepsaccommodaties binnen de bebouwde kom behoren niet tot de mogelijkheid. Op alle verruimde mogelijkheden zoals genoemd zijn de algemene randvoorwaarden voor pensionachtige activiteiten, groepsaccommodaties en het medegebruik van bedrijfswoningen (uit de Nota verblijfsrecreatief beleid 2000-2005) van toepassing.

2.3 *De bestemmingsplannen*

Tot open heden hebben alle juridische instrumenten het kamperen bij de boer op Ameland uitgesloten. De huidige bestemmingsplannen - de belangrijkste juridische instrumenten - bieden geen mogelijkheden voor het kamperen bij de boer.

Nu de definitieve intrekking van de WOR steeds dichterbij komt, is het zaak voor de gemeente om nieuw beleid op te stellen. Een groot deel van dit beleid zal in een nieuw bestemmingsplan geactualiseerd moeten worden. Daarom is het ook van belang dat er op vrij korte termijn besloten wordt wat de gemeente doet met het kamperen bij de boer. Wel of niet, in beide gevallen zal dit geregeld moeten worden in een (nieuw)bestemmingsplan, echter zolang het nog niet via een bestemmingsplan geregeld is kan de nieuwe Nota verblijfsrecreatief beleid het toetsingskader vormen voor het beoordelen van vrijstellingsverzoeken op grond van artikel 19 WRO. Dat betekent dat aanvragen voor het kamperen bij de boer aan de Nota verblijfsrecreatief beleid worden getoetst. Als deze toets positief is heeft het college de mogelijkheid vrijstelling te verlenen.

⁴ Daar gaan we naar toe, toeristisch actieplan Ameland

⁵ Nota verblijfsrecreatief beleid 2000-2005 (cursiefgedrukte is letterlijk overgenomen)

2.4 Toeristische marktontwikkelingen

Buitenrecreatie is nog steeds de belangrijkste vrijetijdsbesteding⁶, dus fietsen wandelen, naar het strand etc. Er is sprake van een toename van het aantal actieve senioren op de toeristische markt. De toerist van tegenwoordig wordt steeds kritischer, de behoefte aan comfort en gemak neemt toe en gezondheid is 'hot'.

De belangrijkste redenen voor de toerist om naar Ameland te komen zijn⁷:

- Ontspanning
- Actief en/of gezond bezig zijn
- Cultuur en vertier

Volgens de ANWB⁸ zijn er grofweg twee soorten kampeers: zij die bewust voor natuur & rust kiezen. Zij willen op het terrein wel goede basisvoorzieningen, maar zij hebben geen behoefte aan van allerlei vormen van (verplicht) vertier. Zij willen wel weer wat te beleven hebben of eventueel een outdooractiviteit. De andere groep (vaak gezinnen) ziet het verblijf op de camping vooral als een complete vakantie en wil juist wel veel voorzieningen, als een subtropisch zwembad en een recreatieteam.

Het kamperen bij de boer kan veel van de genoemde facetten bieden, maar heeft een eigen doelgroep - vaak wat oudere mensen – die bijvoorbeeld komen voor de rust, natuur, het contact met de boer of het kleinschalige karakter van een boerencamping.

Als je naar de markt kijkt en de ontwikkelingen op deze markt, kan het kamperen bij de boer een goede aanvulling op deze markt zijn, gezien de elementen die een eventuele boerencamping op het eiland kan bieden.

⁶ Marktontwikkelingen relevant voor plattelandstoerisme, Loket Plattelandstoerisme (Utrecht)

⁷ Gegevens VVV Ameland – MCB Consultancy (2004), uit het toeristisch actieplan Ameland

⁸ ANWB, Brabants dagblad (24 oktober 2006)

3. Standpunten van betrokken belangengroeperingen

3.1 Gesprekken & forumdiscussies

In dit hoofdstuk komen de standpunten van enkele betrokken belangengroeperingen aanbod. Dit zijn belangengroeperingen die in het kader van het opstellen van een nieuwe Nota verblijfsrecreatief benadert zijn en waar ook mee gesproken is. Daarnaast hebben alle hier genoemde belangengroeperingen één of twee keer geparticipeerd in een forumdiscussie. Tijdens deze forumdiscussies was er tevens de mogelijkheid tot inspraak voor alle belanghebbenden.

Er hebben twee forumdiscussies plaatsgevonden op 25 april in de boeg te burens en op 5 juni in Ons hol te Hollum. De eerste avond was er een zeer matige opkomst, waarschijnlijk door te weinig publiciteit. Er is toen om die reden besloten om een tweede avond te organiseren in Hollum, deze tweede avond was de opkomst een stuk hoger.

Enkele uitspraken van deze avonden met betrekking tot kamperen bij de boer zijn:

- Toeristen op boerencampings zijn over het algemeen de wat oudere mensen die rust zoeken, waarbij geld eigenlijk geen rol speelt. Het gaat niet om het geld maar om de rust en om het contact met de mensen.
- De grijze golf komt eraan en die willen lang niet allemaal op een reguliere camping zitten, die gaan liever op een boerencamping zitten.
- Wil je boeren houden op Ameland dan kun je eigenlijk niet onder het kamperen bij de boer uit. Dit kan een goede aanvulling geven op het inkomen van de boer, zodat hij toch z'n boerenbedrijf instant kan houden.
- Kamperen bij de boer trekt een hele andere doelgroep dan het reguliere kamperen. Mensen komen bewust niet naar Ameland, omdat er geen kamperen bij de boer is.
- Wat doet de gemeente als de boer stopt met boeren, maar nog wel een boerencamping heeft?

Dit zijn uitspraken die tijdens de forumdiscussies door mensen uit de zaal zijn gedaan, uitspraken van forumleden zijn verwerkt in de volgende paragrafen.

3.2 Vereniging van Particuliere Verhuurders Ameland

De Vereniging van Particuliere Verhuurders Ameland (hierna VPVA) is het voor kamperen bij de boer, mits het bij een 'echte' boer is en niet bij een hobbyboer. Ook vindt de VPVA dat een dergelijke camping bij een boer thuis moet liggen en niet ergens bij een loods, zodat er goed toezicht gehouden kan worden en de hygiëne gewaarborgd kan worden.

3.3 Vereniging van eigenaren

De vereniging van appartementen eigenaren (hierna VVE) is voor kamperen bij de boer. Er moet volgens de VVE rekening gehouden met alle doelgroepen.

3.4 Vereniging van groepsverblijven

De Vereniging van groepsverblijven (hierna VVG) is voor het kamperen bij de boer mits: het seizoensgebonden is, hooguit zes weken in het hoogseizoen. Verder moeten er volgens de

VVG ook de volgende eisen gesteld worden aan het kamperen bij de boer: - goede hygiëne van toiletten en douche; - bij een boer op het erf maar wel zodanig dat er geen horizonvervuiling optreed & - een maximum stellen aan aantal toercaravans of tenten.

3.5 Belangen vereniging Duinoord

De belangen vereniging Duinoord staat positief tegenover het kamperen bij de boer. En vindt het een goede zaak dat er ook plaats blijft waar je echt kunt kamperen, steeds meer kampeerplaatsen worden verruild voor recreatiewoningen.

3.6 RECRON

De RECRON is expliciet tegen het kamperen bij de boer en is van mening dat het concurrentie voor de reguliere kampeerbedrijven op zal leveren, omdat mensen kiezen voor een boerencamping, niet voor de rust maar, omdat het goedkoper is als een reguliere camping. 'Voor een dubbeltje op de eerste rang.' De RECRON geeft aan dat de kampeerders welkom zijn op hun terrein. Bovendien zou kamperen bij de boer lijden tot verpaupering en versnippering van het landschap.

3.7 Koninklijke Horeca Nederland afdeling Ameland

De Koninklijke Horeca Nederland afdeling Ameland (hierna KHNA) is voor kamperen bij de boer. De KHNA is van mening dat het bijdraagt aan de diversiteit en een versterking is voor de agrarische sector. Wel zou het bij een boer moeten die nog echt boert met koeien en niet bij een hobbyboer. Ook moet er dan voor de boerencampings een maximum aantal slaapplekken komen.

3.8 LTO afdeling Ameland

Als er strikte eisen/voorschriften aan het kamperen bij de boer verbonden worden, is de LTO afd. Ameland voor kamperen bij de boer. Er zijn volgens de LTO afd. Ameland vijf boeren die mogelijkheden zouden kunnen hebben om een kleinschalige camping te gaan bedrijven, maar de LTO verwacht dat er hooguit twee of drie boeren echte belangstelling zullen hebben voor het kamperen bij de boer.

Kamperen bij de boer laat de mensen iets proeven van het boerenleven en is dus meer dan puur een accommodatie.

3.9 Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer Ameland is voor het kamperen bij de boer op Ameland. Het draagt bij aan de diversiteit van het kampeeraanbod en je bereikt een ruimere doelgroep.

4. Inpasbaarheid van een boerencamping

4.1 Ruimtelijke kwaliteit

Dit hoofdstuk gaat in op de inpasbaarheid van kamperen bij de boer op Ameland. De eerste paragraaf behandelt de ruimtelijke kwaliteit en de tweede de inpassing van een boerencamping met beplanting.

Eén van de bezwaren tegen het kamperen bij de boer op Ameland is: dat het zou leiden tot verpaupering en versnippering van het waardevolle polderlandschap. Om dit te voorkomen kunnen er op het gebied van ruimtelijke inpasbaarheid strikte eisen gesteld worden aan het kamperen bij de boer om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen. Vanuit de provincie (Beleidsnota Recreatie en Toerisme) wordt er op aangedrongen om veel aandacht te besteden aan landschappelijke inpassing en natuurwaarden.

In sommige gevallen zou men er voor kunnen kiezen om een bepaald gebied uit te sluiten voor het kamperen bij de boer. Bijvoorbeeld in een gebied waar bepaalde natuurwaarden ernstig in het gedrang kunnen komen.

Als er bij een boerderij een boerencamping wordt gerealiseerd zullen er ook meer verkeersbewegingen komen in het betreffende gebied. Het is aan te bevelen om bescheiden en voorzichtig met dit onderwerp om te springen. Het lijkt onwenselijk dat de gehele infrastructuur aangepast gaat worden rondom een boerencamping, hierdoor kan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied ook weer in het geding komen.

4.2 Inpassing met beplanting

Op Ameland is niet altijd een volledige boomsingel aanwezig om de rand van het boerenerf. Een nieuwe hoge boomsingel is geen geschikt middel om een boerencamping uit het zicht te plaatsen/ inpasbaar te maken. Een lage beplanting zal in dat geval een betere oplossing zijn. Deze lage afscherming is dichter begroeid dan een hoge boomsingel en onttrekt daardoor een boerencamping beter uit het zicht dan een hoge. Bovendien zijn ze niet storend in het polderlandschap en trekken ze minder roofvogels aan dan de hoge(re) boomsingels. Bij bestaande hoge boomsingels zal beoordeeld moeten worden of de kampeermiddelen voldoende uit het zicht onttrokken worden.

Afbeelding 1: boerencamping op Texel

Het is belangrijk dat er boomsoorten gebruikt worden voor de beplanting die ook voor de omgeving gebruikelijk zijn: dus geen coniferen, naaldbomen en dergelijke, maar streekeigen begroeiing. De beplanting zou een soort struiklaag moeten vormen van ca 3 meter hoog. Door dergelijke beplanting rondom een boerencamping te plaatsen, kun je de camping geheel uit het zicht onttrekken en er voor zorgen dat de ruimtelijke kwaliteit niet in het geding komt. Het is van belang dat alle voorzieningen (parkeren, sanitair) ook binnen de beplanting liggen.

5. Rentabiliteit van een boerencamping

5.1 *Het aantal standplaatsen*

Kamperen bij de boer zou in de ideale situatie puur als nevenactiviteit van een boer moeten dienen. Concreet: een extra inkomstenbron voor een boer om het hoofd boven water te kunnen houden.

Er is voldoende marktpotentieel om rendabel een boerencamping te bedrijven. Echter uit onderzoek blijkt⁹ dat het huidige maximum aantal van 15 standplaatsen (in het hoogseizoen) aan de lage kant is om echt rendabel te kunnen draaien. Daarnaast vergen de meeste basisvoorzieningen dezelfde investering ongeacht het aantal standplaatsen en nemen de investeringen per standplaats af naarmate er meer standplaatsen zijn. Een camping van 20-25 standplaatsen zal dus rendabeler zijn dan een camping met 10-15 standplaatsen

Het nadeel van 25 standplaatsen is dat een camping met een dergelijk aantal standplaatsen zijn kleinschalige karakter verliest. En juist dit kleinschalige is de kwaliteit van deze campings.

5.2 *Situatie op Texel*

Ondanks dat onderzoek aangeeft dat het erg moeilijk is om met een maximum van 15 standplaatsen een rendabele boerencamping te bedrijven, blijkt uit gesprekken met twee Texelse boeren dat je zelfs met een maximum aantal van 10 standplaatsen een rendabele boerencamping kunt bedrijven. De twee boeren gaven aan dat het een leuke aanvulling was op hun inkomsten, één van de boeren vertelde dat hij per standplaats een omzet had van circa € 3.000 per jaar. Ook gaven de Texelse boeren aan dat het houden van een boerencamping alleen kans van slagen heeft als je gemotiveerd bent en ook bereid bent te investeren.

Afbeelding 2: boerencamping op Texel

Er zijn nu 70 boerencampings op Texel met 10 standplaatsen. Nog niet zo lang geleden heeft de gemeente het maximum aantal slaapplekken verhoogt van 2000 naar 2250. Ze hebben dit gedaan, omdat er een wachtlijst was voor het starten van een boerencamping. Door 250 extra slaapplekken te bieden kon die wachtlijst opgelost worden.

⁹ Rapport: Agrotourisme, z'n investering waard?

6. Mogelijke (rand)voorwaarden

6.1 Voorwaarden voor het beginnen van een boerencamping

Dit hoofdstuk behandelt voorwaarden voor het in aanmerking komen voor het kamperen bij de boer (§6.1) - dus waar de aanvrager in eerste instantie aan moet voldoen - en voorwaarden waaraan een uiteindelijke boerencamping zou moeten voldoen (§6.2).

Als de gemeente het kamperen bij de boer toe wil gaan staan, zullen er goede randvoorwaarden opgesteld moeten worden, de randvoorwaarden kunnen er onder meer voor zorgen dat de reguliere campings op Ameland geen extra 'valse' concurrentie krijgen, dat het kamperen bij de boer niet ten koste gaat van het landschap en dat ook alleen de beoogde volwaardige boeren in aanmerking komen voor het kamperen bij de boer.

In de volgende tabel staan (mogelijke)randvoorwaarden waaraan een boer moet voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor het kamperen bij de boer. Een aanvraag kan dus op deze punten getoetst worden.

Randvoorwaarde:	Argument:
Hij/zij heeft een volwaardig boeren bedrijf. Uitgegaan kan worden van een norm 50 Nge.	Het dient puur voor de boer die probeert zijn boerenbedrijf in stand te houden en ook toekomstperspectief heeft. (zie bedrijfsgrootte)
De aanvrager (van het kamperen bij de boer) woont bij zijn agrarisch bedrijf.	Contact tussen de boer en zijn gasten maakt het kamperen bij de boer zo uniek. Daarnaast is het ook een vorm van controle.
De aanvrager woont in het buitengebied en niet binnen de bebouwde kom.	Een boerencamping is niet gewenst in de dorpen, omdat deze voor overlast kan zorgen bij dorpsbewoners. En de gemeente wil wonen en werken & recreatie ook gescheiden houden (als het gaat om kamperen).
De aanvrager is in bezit van een BHV-diploma.	De beheerder of medebeheerder van de camping moet in nood hulp kunnen verlenen aan zijn/haar gasten.
De aanvrager heeft geen kampeerboerderij of niet meer dan 40 reeds beschikbare slaapplekken met verblijfsrecreatieve doeleinden.	Een kampeerboerderij en een boerencamping vormen geen goede combinatie omdat men vooral voor de rust gaat kamperen bij de boer.

Bedrijfsgrootte:

De vraag is bij wat voor bedrijfsgrootte is kamperen bij de boer toegestaan. Voor het product is het belangrijk dat het gaat om bedrijven waar ook in de toekomst geboerd wordt. Een deel van het product is immers het contact met de boer en het boerenleven.

De economische waarde van de landbouw wordt gemeten aan de hand van Nge's (Nationale grootte eenheid) dit is een maat voor het saldo, 1 Nge staat gelijk aan 1400 Euro Saldo. Uit onderzoek blijkt¹⁰ dat kleine bedrijven (gemiddeld 31 Nge) weinig toekomstperspectief hebben, uiteindelijk zullen drie van de vier bedrijven stoppen. Middelgrote bedrijven (gemiddeld 75 Nge) hebben wel een redelijk toekomst perspectief, nog grotere bedrijven

¹⁰ CBS, Het felbegeerde boerenland

hebben nog meer toekomst. Het is niet bekend hoe groot de bedrijven op Ameland zijn, maar de meeste zullen behoren tot de categorie middelgroot. Hobby boeren vallen in de categorie klein. Door NGE's te gebruiken hebben we een objectieve maat voor de schaal van de activiteiten. NGE's doen echter nooit volledig recht aan de individuele situatie. Voor de gemeente is het wel een bruikbaar gegeven. De motivering voor kamperen bij de boer is enerzijds het product en anderzijds het inkomen van de boer, het is daarom niet aan te bevelen om kleine boeren te selecteren voor kamperen bij de boer, immers de kans is groot dat ze binnen afzienbare tijd stoppen met het actief boeren. Door kamperen bij de boer toe te staan kan zelfs het stoppen met boeren nog versneld worden, immers men wordt minder afhankelijk van het boereninkomen.

Middelgrote bedrijven hebben wel een autonoom toekomstperspectief. Dit lijken dan ook de geschikte bedrijven voor Ameland om kamperen bij de boer toe te staan. Het aantal van 75 Nge's lijkt voor Ameland aan de hoge kant (60 koeien, met bijbehorend jongvee en circa 40* hectare grasland of 1000 schapen 55* ha grasland). Voor de kleinere middelgrote bedrijven zou kamperen bij de boer wel eens net de impuls kunnen zijn om toch actief te blijven boeren. Daarom stellen wij voor om de ondergrens op 50 Nge's te zetten. Onderstaande tabel¹¹ geeft een overzicht van het soort bedrijven waaraan je kunt denken.

Dieren	Nge	land	Nge	Nge totaal
38 melkkoeien met jongvee	49	30* ha (circa 1 ha overschot)	1	50
450 schapen	24	41* ha (circa 26 ha overschot)	26	50
geen	0	35 ha aardappelen op zand	50	50
200 vleesvee	23	39* ha (circa 27 ha overschot)	27	50

* Alleen het overschot telt mee voor het aantal Nge's

6.2 Voorwaarden waaraan een boerencamping zou moeten voldoen

De vorige paragraaf behandelde voorwaarden waaraan de potentiële **boerencampinghouder** zou moeten voldoen. Deze paragraaf behandelt de voorwaarden waaraan de **boerencamping** zou moeten voldoen.

In de volgende tabel staan de mogelijke voorwaarden waaronder een boerencamping gerealiseerd kan worden.

Randvoorwaarde:	Argument:
Landschappelijke inpassing met een lage beplanting (ca 3m hoog) rondom de boerencamping, die in de omgeving past. Geen beplanting met exoten als coniferen.	Om de camping zo veel mogelijk uit het zicht te plaatsen is beplanting gewenst. Hoge boomsingels zijn niet gewenst (daar waar ze niet aanwezig zijn), omdat deze het beeld verstoren en bovendien kunnen zorgen voor extra predatie.
Sanitaire voorzieningen, inpandig en binnen het agrarisch bouwblok, dus geen aparte bebouwing.	Extra bebouwing is ongewenst gezien de landschappelijke inpassing. Het aantal aanwezige wc's en douches leent zich voor zelfregulering.
Parkeervoorzieningen op het agrarisch bouwblok. Auto's mogen niet bij de	Ook hier geldt dat het geheel inpasbaar moet zijn en de uitstraling van het landschap niet

¹¹ LEI, (online) Nge-rekenmodule

kampeermiddelen staan.	moet verstoren.
De camping is volledig binnen het agrarisch bouwblok gesitueerd.	Ook hier speelt de landschappelijke inpassing een rol. Een boerencamping midden in een weiland is vanuit ruimtelijk oogpunt niet wenselijk.
Voldoende afstand tot aan naastgelegen bewoners en/of bedrijven. Gedacht kan worden aan een afstand van minimaal 50m vanaf de rand van de boerencamping tot aan een naastgelegen woning of bedrijf.	Om eventuele overlast tot een minimum te beperken is het van belang dat er voldoende afstand is tussen een boerencamping en naastgelegen bewoners en/of bedrijven. De 50m is gebaseerd op de richtlijn Bedrijven en milieuzonering - geluid (kampeerterreinen, vakantiecentra e.d.).
Maximaal 40 slaapplekken per camping verdeeld over 10 standplaatsen. Het aantal slaapplekken dat reeds door andere verblijfsrecreatieve doeleinden wordt ingevuld wordt op het aantal van 40 in mindering gebracht.	Een boerencamping en een kampeerboerderij is geen goede combinatie, omdat het een verschillend publiek trekt. Daarnaast moet de boerderij de uistraling van een boerderij houden en moet de recreatieve druk niet te hoog worden.

Afbeelding 3: Sanitair boerencamping Texel

Afbeelding 4: Slechte inpassing!

7. Conclusie & Discussie

7.1 Deelconclusies

In deze paragraaf worden de antwoorden op de gestelde deelvragen gegeven:

1. Welk perspectief biedt het provinciaal en landelijk beleid?
2. Welk perspectief biedt het gemeentelijk toeristisch beleid en de marktontwikkelingen?
3. Hoe denken de verschillende belangengroeperingen over “kamperen bij de boer?”
4. Op welke wijze kan gekomen worden tot een aanvaardbare ruimtelijke inpassing van een boerencamping op Ameland?
5. Welke schaal is nodig om het kamperen bij de boer rendabel te krijgen?
6. Welke (rand)voorwaarden kunnen opgesteld worden voor het kamperen bij de boer?

De antwoorden op deze deelvragen leiden tot het antwoord op de onderzoeksvraag. Deze wordt verwoordt in §7.2.

Welk perspectief biedt het provinciaal en landelijk beleid?

Zowel landelijke als provinciaal wordt er ruimte geboden aan het kamperen bij de boer. Landelijk wordt door de (gefaseerde) intrekking van de WOR al meer ruimte geboden aan kleinschalig kamperen. Op provinciaal niveau is er ook ruimte voor kamperen bij de boer, dit is verwoordt in de beleidsnota recreatie & toerisme en het streekplan.

Welk perspectief biedt het gemeentelijk toeristisch beleid en de marktontwikkelingen?

Het huidige toeristische beleid biedt geen mogelijkheden voor het kamperen bij de boer doch in het nieuwe beleid zou daar verandering in kunnen komen. Het rapport ‘daar gaan we naar toe’ - een toekomstvisie op recreatie en toerisme op Ameland - benadert het kamperen bij de boer positief.

De ontwikkelingen op de toeristische markt lijken ook positief voor de boerencampings. De toerist gaat steeds meer voor de beleving en de natuur.

Hoe denken de verschillende belangengroeperingen over “kamperen bij de boer?”

Bijna alle belangengroeperingen waar de gemeente mee gesproken heeft staan positief tegenover het kamperen bij de boer, mits er strenge voorwaarden aan verbonden worden. De RECRON is de enige partij die niet voor het kamperen bij de boer is. Zij zien het als concurrentievervalsing, voor een dubbeltje op de eerste rang. Ze geven aan plaats te hebben voor de kampeerders

Op welke wijze kan gekomen worden tot een aanvaardbare ruimtelijke inpassing van een boerencamping op Ameland?

Door het stellen van goede randvoorwaarden kan er tot een aanvaardbare ruimtelijke inpassing gekomen worden. Een eventuele boerencamping kan goed ingepast worden met een struikachtige beplanting van circa 3 meter hoog, rondom de camping.

Welke randvoorwaarden kunnen er aan het kamperen bij de boer verbonden worden?

Er kunnen randvoorwaarden voor het in aanmerking komen voor kamperen bij de boer gesteld worden:

- Aanvrager heeft een volwaardig boeren bedrijf, minimaal 50 Nge;
- Aanvrager woont bij zijn boerenbedrijf;
- De aanvrager woont in het buitengebied en niet binnen de bebouwde kom;
- De aanvrager is in bezit van een BHV-diploma;
- De aanvrager heeft geen kampeerboerderij of niet meer dan 40 reeds beschikbare slaapplekken met verblijfsrecreatieve doeleinden.

En er kunnen ook randvoorwaarden aan de boerencamping verbonden worden namelijk:

- Landschappelijke inpassing van de camping;
- Sanitaire voorzieningen inpandig;
- Parkeervoorziening op agrarisch bouwblok, geen auto's bij de kampeermiddelen;
- De camping moet volledig binnen het agrarisch bouwblok gesitueerd zijn;
- Voldoende afstand (50 meter) tot aan naastgelegen bewoners en/of bedrijven;
- Maximaal 40 slaapplekken per camping verdeeld over 10 standplaatsen, reeds aanwezige slaapplekken met verblijfsrecreatieve doeleinden worden op dit aantal in mindering gebracht.

Welke schaal is nodig om het kamperen bij de boer rendabel te krijgen?

Opzichzelfstaand kan een boerencamping niet rendabel zijn, maar het kan zeker een bijverdienste voor een boer op leveren. Met een maximum aantal van 10 standplaatsen kan een boerencamping al rendabel draaien, mits het hoofdbedrijf ook goed draait. Het kan een goede bijdrage leveren aan het in stand houden van het boerenbedrijf.

7.2 Hoofdconclusie

Kamperen bij de boer op Ameland, wel of niet en onder welke voorwaarden?

Het landelijke- en provinciaalbeleid en de ontwikkelingen op de toeristische markt bieden goede mogelijkheden voor het kamperen bij de boer. De meeste belanghebbenden in de recreatieve sector zien het kamperen bij de boer niet als bedreiging maar als een vorm van diversiteit en een vorm van verblijfsrecreatie met een speciale doelgroep. Er kunnen strikte randvoorwaarden aan het kamperen bij de boer verbonden worden en een boerencamping kan landschappelijk goed ingepast worden. Bovendien blijkt dat bij ruimvoldoende inzet, motivatie en investering van de boer een boerencamping al rendabel kan zijn met slechts 10 standplaatsen. Daarnaast kan het kamperen bij de boer een goede aanvulling zijn op de inkomsten van de boer - die toch al vaak gedwongen wordt om een neventak te zoeken - om zo zijn hoofd boven water te kunnen houden. Al deze argumenten pleitten voor het kamperen bij de boer.

De concurrentie voor de bestaande kampeerbedrijven vormt een risico. Door in eerste instantie een limiet op het aantal vergunningen te stellen kunnen de effecten goed gemonitord worden.

De gemeente Ameland kan kamperen bij de boer toestaan op beperkte schaal en onder strikte voorwaarden.

7.3 Discussie

De hoofdconclusie, dus eigenlijk de vraag willen we wel of geen kamperen bij de boer op Ameland, is niet een conclusie die door iedere partij ondersteund zal worden. Het is een conclusie die getrokken is mede op basis van de visie op toerisme, die door de raad ook vastgesteld is. De conclusie sluit aan bij de speerpunten en doelen die gemeente Ameland heeft opgesteld: actief, gastvrij en gezond & kwaliteitsverbetering en diversiteit en kan mogelijk ook bijdragen aan de verwezenlijking van deze genoemde speerpunten en doelen.

8. Aanbevelingen

Aanbevelingen met betrekking tot beleid:

- Het thans gevoerde beleid om kamperen bij de boer niet toe te staan niet voortzetten, maar bij wijze van proef, gedurende vijf jaar het kamperen bij de boer toe staan, mits de aanvragers aan alle gestelde (rand)voorwaarden kunnen voldoen.
- Gebruik maken van de in hoofdstuk 6 genoemde randvoorwaarden, maar deze indien nodig wel aanvullen of aanpassen.
- Na vier jaar tussentijds evalueren om inzicht te krijgen in de effecten van een boerencamping op Ameland.
- Gedurende deze vijf jaar actief handhaven, kan men niet meer aan de gestelde eisen voldoen dan moet de camping gesloten worden.
- Een maximum aanhouden van 10 standplaatsen. Per camping
- Het kamperen alleen toe staan in een nader te bepalen periode, bijvoorbeeld van maart tot oktober. De rest van het jaar moet het campingterrein leeg zijn.
- Een aanvraagformulier kamperen bij de boer opstellen

Aanbevelingen voor eventueel aanvullend onderzoek

- Aan de hand van metingen van CBS nagaan wat de volwaardige (50 nge) boerenbedrijven zijn.
- Geïnteresseerde boeren vragen deze metingen door te geven.
- Indien mogelijk met alle boeren (met minimaal 50 nge) om tafel gaan.

Literatuur & bronnen

Literatuur:

- 1 VNG: Het kampeerbeleid na de Wet op de openluchtrecreatie
- 2 'Om de kwaliteit fan de romte' streekplan frysland 2007
- 3 Beleidsnota recreatie en toerisme 2002-2010, provincie Fryslân
- 4 'Daar gaan we naar toe' toeristisch actieplan Ameland
- 5 Nota verblijfsrecreatief beleid 2000-2005
- 6 Marktontwikkelingen relevant voor plattelandstoerisme, Loket Plattelandstoerisme (Utrecht)
- 7 ANWB, Brabants Dagblad (24 oktober 2006)
- 8 Gegevens VVV Ameland – MCB Consultancy (2004), uit het toeristisch actieplan Ameland
- 9 Agrotourisme. Z'n investering waard?
- 10 CBS, Het felbegeerde boerenland (artikel geschreven door Cor Pierik)
- 11 LEI, (online) Nge-rekenmodule (<http://www.lei.wur.nl/NL/statistieken/BSS+en+NGE/>)

Bronnen:

- Er is gesproken met een beleidsmedewerkster van Texel.
- Er is gesproken met twee Texelse (kampeer)boeren tijdens een bezoek aan hun boerencamping.
- Er is overleg geweest met medewerkers van VROM, tevens is een concept versie van de notitie besproken met Sjon de Haan en Paul Kiewiet.

Bijlage I Overzicht van de WOR

Bijlage II Nge normen 2007

Bijlage III inventarisatie boerenbedrijven

In deze bijlage worden alle bedrijfsmatige boeren genoemd, zoals bekend bij de gemeente.

Boerenbedrijven	Afwijkend woonadres
J.J. Metz Kooiplaats 1 9164 KN Buren	Willibrordusstraat 18 9164 KV Buren
A. Kiewied Kooiplaats 4 9164 KN Buren	
Mts Beijaard-Brouwer Kooiweg 40 9164 KN Buren	
A. Molenaar (schapen) Kooiweg 32 9164 KM Buren	
F.J. Kiewiet Ballumerweg 23 9163 GA Nes	
C.F. de Jong Verbindingsweg 11	Torenhoopte 3 9163 HC Nes
H.A. Metz Verbindingsweg 21	Willibrordusstraat 9 9164 KT Buren
A.G. de Jong Verbindingsweg 12 9163 GL Nes	
B. de Jong Zuidergrieweg 3 9162 EE Ballum	
G.A. v/d Mey Zuidergrieweg 5 9162 EE Ballum	
Mts J. en G. Nagtegaal Zuidergrieweg 4 9162 EE Ballum	
K.A. de Boer Smitteweg 11 9162 EC Ballum	
H.B. v/d Mey (melkt niet meer) Looweg 1 9162 EN Ballum	
Mts S.D, K. en H.R Kanger Jelmeraweg 4 9162 EA Ballum	P. Miedeweg 6 9161 CK Hollum
Mts Roep-Borsch (schapenmelkerij) Lomboksweg 2 9161 CL Hollum	
D.T. Borsch P. Miedeweg 6 9161 CK Hollum	
J. Groenewold	

P. Miedeweg 8 9161 CK Hollum	
S.D. Kanger (kaasboerderij) P. Miedeweg 6 9161 CK Hollum	
I. Polet P. Miedeweg 4 9161 CK Ballum	
J.K. Blokker Verbindingsweg 14 9162 EW Ballum	
P.B. Nobel (schapen) Smitteweg 16 9162 EC Ballum	